

२०७४ सालको कार्यविधि नं. ८

इलाम नगरपालिका,
युवा परिषद् सञ्चालन कार्यविधि, २०७४

नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति २०७४।११।२५

प्रमाणीकरण विवरण

प्रमाणीकरण गर्ने पदाधिकारीको दस्तखत :

प्रमाणीकरण गर्नेको नाम, थर : महेश बस्नेत

पद : प्रमुख

प्रमाणीकरण मिति : २०७४।१२।०६

इलाम नगरपालिका, नगर

युवा परिषद् सञ्चालन कार्यविधि, २०७४

नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति २०७४।११।२५

प्रस्तावना : युवाहरुको हक, हित र अधिकारको संरक्षण एवम् सम्बर्द्धन गरी समृद्ध इलाम नगरपालिका निर्माणका लागि सक्षम नागरिकको रूपमा तयार गर्न तथा १६-४० वर्ष उमेर समूहका सबैखाले युवाहरुको सर्वाङ्गीण विकास, सशक्तीकरण गरी युवा सम्बन्धि विषयको नीति निर्माणदेखि कार्यान्वयन तहसम्म आवश्यकतानुसार उनिहरुलाई संलग्न गराई नगर विकासको मूलप्रवाहमा समावेश गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

“इलाम नगरपालिका, नगर युवा परिषद् सञ्चालन कार्यविधि, २०७४” को स्थापना र सञ्चालन गर्न स्थानीय स्थानीय शासन सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२(२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो सञ्चालन कार्यविधि जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस सञ्चालन कार्यविधिको नाम “इलाम नगरपालिका, नगर युवा परिषद् सञ्चालन कार्यविधि-२०७४” रहेकोछ ।
२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा :
  - (क) “नगरपालिका” भन्नाले इलाम नगरपालिका सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ख) “कार्यपालिका” भन्नाले इलाम नगर कार्यपालिका सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ग) “वडा समिति” भन्नाले इलाम नगरपालिकाको वडा समिति सम्भन्नुपर्छ ।
  - (घ) “प्रमुख” भन्नाले इलाम नगर कार्यपालिकाको प्रमुखलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ङ) “उपप्रमुख” भन्नाले इलाम नगर कार्यपालिकाको उपप्रमुखलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (च) “वडा अध्यक्ष” भन्नाले इलाम नगरपालिकाको वडाको वडा अध्यक्षलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (छ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले इलाम नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ज) “सभा” भन्नाले इलाम नगर सभालाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (झ) “परिषद्” भन्नाले इलाम नगर युवा परिषद्लाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ञ) “युवा” भन्नाले १६-४० वर्षसम्मको उमेर भएको व्यक्तिलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ट) “अध्यक्ष” भन्नाले परिषद्को अध्यक्षलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ठ) “सदस्य सचिव” भन्नाले परिषद्को सदस्य सचिवलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ॠ) “सदस्य” भन्नाले परिषद्को सदस्यलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ड) “समिति” भन्नाले परिषद्को कार्यकारी समितिलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ढ) “पदाधिकारी” भन्नाले समितिको अध्यक्ष र सदस्य सचिवलाई सम्भन्नुपर्छ ।
  - (ण) “सदस्य” भन्नाले परिषद्को समिति सदस्यलाई सम्भन्नुपर्छ ।

परिच्छेद-२

परिषद्को गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

३. इलाम नगरपालिका भित्र युवाहरुको हक, हित र अधिकारको संरक्षण एवम् सम्बर्द्धन गरी समृद्ध इलाम नगरपालिका निर्माणका लागि यस कार्यविधिको दफा ९ मा व्यवस्था भएको योग्यता पुगेको क्रियाशील व्यक्तिहरुमध्येबाट नगर कार्यपालिकाले देहाय बमोजिमको एक नगर युवा परिषद् गठन गर्नेछ :
- (क) नगर कार्यपालिकाले मनोनयन गरेको - अध्यक्ष
- (ख) युवासँग सम्बन्धित विभिन्न संघ संस्थाबाट प्रतिनिधित्व हुनेगरी ४ जना - सदस्य
- (ग) युवाको हक, हित संरक्षण र सम्बर्द्धनमा विशेष योगदान पुऱ्याएका युवाहरुमध्येबाट आदिवासि जनजाति, दलित, अपाङ्गता भएका, अल्पसंख्यकको समेत प्रतिनिधित्व हुनेगरी ७ जना - सदस्य
- (घ) उद्योग, कृषि, पर्यटन, खेलकूद, विज्ञान प्रविधि, साहित्य तथा कलाको क्षेत्रबाट प्रतिनिधित्व हुनेगरी ९ जना - सदस्य
- (ङ) समितिको आफुमध्ये छनौट गरेको एक सदस्य - सदस्य सचिव
४. दफा ३ बमोजिमका सदस्यहरुको मनोनयन समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गरिनेछ, र त्यसरी मनोनयन गर्दा कम्तीमा ५० प्रतिशत महिलाको प्रतिनिधित्व गराइनेछ ।
५. दफा ३ बमोजिम गठन भएको परिषद्को पदावधि गठन भएको मिति देखि तीन (३) वर्ष हुनेछ ।
६. अध्यक्षले कुनै कारणबाट आफ्नो पदबाट राजिनामा दिन चाहेमा प्रमुख समक्ष र अन्य पदाधिकारीले तथा सदस्यले अध्यक्ष समक्ष राजिनामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
७. पदाधिकारीको विचमा राजिनामा दिई, मृत्यु भई, असत्त भई, फौजदारी अभियोगमा सजाय पाई, बसाईसरी बाहिर गएमा, पदिय दायित्व सन्तोषजनक ढङ्गले वहन नगरी पदबाट फिर्ता बोलाई वा अन्य कारणले समितिको पद रिक्त भएमा बाँकि रहेका पदाधिकारीको लागि मात्र नगर कार्यपालिकाले मनोनयन गर्नेछ ।
८. परिषद्मा नगरपालिकाले मनोनयन गरेका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको कार्य सन्तोषजनक नभएको नगर कार्यपालिकाले ठहर गरेमा कुनै पनि पदाधिकारी तथा सदस्यलाई आफ्नो पदबाट फिर्ता बोलाई बाँकी पदाधिकारीको लागि रिक्त पदमा मनोनयन गर्न सक्नेछ ।
९. परिषद्मा पदाधिकारी तथा सदस्यमा मनोनयन गर्न देहाय बमोजिमको योग्यता हुनुपर्नेछ ।
- (क) १६ वर्ष पुरा भई ४० वर्ष ननाघेको नेपाली नागरिकता प्रमाण पत्र प्राप्त नेपाली नागरिक,
- (ख) परिषद्को कार्यवारे पर्याप्त जानकारी भई योगदान पुऱ्याउन सक्ने,
- (ग) युवाहरुको क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको,
- (घ) नगरपालिकाको नागरिक/नगरपालिकाभित्र बसोबास गरी योगदान पुऱ्याइ रहेको,
- (ङ) फौजदारी अभियोगमा सजाय नपाएको व्यक्ति,
- (च) मानसिक सन्तुलन नगुमाएको व्यक्ति,
- (छ) बैंक तथा वित्तिय संस्थाको कालो सूचीमा नपरेको व्यक्ती ।
१०. परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार : यस कार्यविधिमा अन्यत्र उल्लेखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) युवा सम्बन्धि दीर्घकालीन नीति तर्जुमा गरी इलाम नगरपालिका समक्ष सिफारिस गर्ने,

- (ख) इलाम नगरपालिकाबाट स्वीकृत नीति, कार्यक्रमको अधिनमा रही युवा सम्बन्धि योजना तथा कार्यक्रम बनाई लागु गर्ने,
- (ग) परिषद्सँग आबद्धता प्राप्त गर्ने संघ, संस्थाहरुले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरु निर्धारण गर्ने,
- (घ) विकास निर्माण तथा समाज सेवाको क्षेत्रमा युवालाई स्वयम्सेवकको रूपमा परिचालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक नीति निर्धारण गर्ने,
- (ङ) परिषद्को वार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेट स्वीकृत गरी नगरपालिकामा पेश गर्ने,
- (च) युवा विकास, सशक्तिकरण एवम् मूलप्रवाहिकरण सम्बन्धि विषयमा इलाम नगरपालिकालाई सुझाव दिने,
- (छ) युवाहरुको क्षमता विकास तथा प्रतिभा प्रस्फुटनका लागी विविध सिर्जनात्मक कार्य गर्न गराउने ।
- (ज) युवाहरुको सुधारात्मक कार्य गर्ने गराउने,
- (झ) परिषद्ले गरेको कार्यको वार्षिक प्रगति विवरण नगरपालिकामा पेश गर्ने,
- (ञ) तोकिए बमोजिमको काम गर्ने, गराउने ।

११. **परिषद्को बैठक** : परिषद्को बैठक आवश्यकतानुसार बस्नेछ । परिषद्को बैठकको निर्णय अध्यक्षद्वारा प्रमाणित गरिनेछ । परिषद्को बैठक सम्बन्धि अन्य कार्यविधि परिषद् आफैले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ । परिषद्ले आवश्यक ठानेमा परिषद्को कामसँग सम्बन्धित कुनै विशेषज्ञ वा पदाधिकारीलाई परिषद्को बैठकमा विज्ञको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-३

कार्यकारी समिति गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

१२. परिषद्को कार्यकारी निकायको रूपमा देहाय बमोजिमको एक कार्यकारी समिति रहनेछ :
- (क) परिषद्को अध्यक्ष - अध्यक्ष
  - (ख) परिषद्का सदस्यहरुमध्येबाट कम्तीमा २ जना महिला रहनेगरी परिषद्ले मनोनीत गरेका ५ जना - सदस्य
  - (ग) परिषद्को सदस्य सचिव - सदस्य सचिव
१३. कार्यविधिको दफा १२ बमोजिमका सदस्यको पदावधि परिषद्को सदस्य कायम रहेसम्मको अवधिका लागि हुनेछ ।
१४. **कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** : यस कार्यविधिमा अन्यत्र उल्लेखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) परिषद्को वार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गरी स्वीकृतिको लागि परिषद् समक्ष पेश गर्ने,
  - (ख) परिषद्सँग आबद्ध हुन चाहने संघ, संस्थालाई आबद्धता प्रदान गर्ने सम्बन्धि शर्त, विधि र प्रक्रिया निर्धारण गरी स्वीकृतिको लागि परिषद् समक्ष पेश गर्ने,
  - (ग) युवालाई समृद्धिको मूल प्रवाहमा परिचालित गर्न अभियानमूलाक कार्य सञ्चालन गर्ने/गराउने,

- (घ) परिषद्बाट स्वीकृत नीति र मार्गदर्शनको अधिनमा रही युवा विकास, परिचालन तथा युवा सशक्तीकरण सम्बन्धि प्रबर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने/गराउने,
- (ङ) युवाका लागि स्वरोजगार प्रबर्द्धन तथा उद्यमशीलता अभिवृद्धि सम्बन्धि कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने/गराउने,
- (च) युवालाई नगर विकासमा समाहित गर्न सचेतनामूलक तथा श्रमदान कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने/गराउने,
- (छ) युवाको सर्वाङ्गण विकासका लागि खोज, अध्ययन, अनुसन्धानमूलक कार्य गर्ने/गराउने,
- (ज) युवालाई आत्मनिर्भर हुन सहयोग पुग्ने किसिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने/गराउने,
- (झ) युवालाई नगरपालिकाको नीति निर्माणदेखि कार्यान्वयन तहसम्म संलग्न गराउन पहल गर्ने,
- (ञ) युवा सम्बन्धि विभिन्न निकायद्वारा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको समन्वय गर्ने,
- (ट) युवा सम्बन्धि संघ, संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने/गराउने,
- (ठ) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।

१५. **कार्यकारी समितिको बैठक** : समितिको बैठक आवश्यकतानुसार बस्नेछ । समितिको बैठकको निर्णय अध्यक्षद्वारा प्रमाणित गरिनेछ । समितिको बैठक सम्बन्धि अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-४

कार्यकारी समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार

१६. कार्यकारी समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) **अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार** :

- (१) परिषद्को नेतृत्व गर्ने,
- (२) परिषद्/कार्यकारी समितिको बैठकको अध्यक्षता गर्ने र बैठकमा कुनै विषय सर्वसम्मतिबाट निर्णय हुन नसकी मत बराबर भए निर्णायक मत दिने,
- (३) सदस्य सचिवलाई बैठक बोलाउन आदेश दिने,
- (४) बैठकमा योजना तथा प्रस्ताव पेश गर्ने,
- (५) बैठकको निर्णय प्रमाणित गर्ने, बैठकको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (६) नगरपालिका तथा प्रमुखसंग सम्पर्क, समन्वय गर्ने,
- (७) परिषद्को कोषको खाता सदस्य सचिवसँग सञ्चालन गर्ने,
- (८) आय व्ययको श्रेस्ता दुरुस्त राख्न लगाउने,
- (९) पदाधिकारी तथा सदस्यहरुलाई कामको जिम्मेवारी तोक्ने,
- (१०) पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको राजिनामा स्वीकृत गर्ने,
- (११) परिषद्को कामको अनुगमन तथा नियमन गर्ने/गराउने,
- (१२) परिषद्ले निर्णय गरेका अन्य कार्यहरु गर्ने गराउने ।

(ख) **सदस्य सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार** :

- (१) अध्यक्षलाई सहयोग गर्ने,
- (२) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षले गर्ने सम्पूर्ण कार्यहरु गर्ने/गराउने,
- (३) परिषद्को कार्यहरुको अनुगमन गर्ने/गराउने,

- (४) परिषद् तथा अध्यक्षले तोकेको अन्य कामहरु गर्ने/गराउने,
- (५) अध्यक्षको परामर्शमा समितिको बैठक बोलाउने,
- (५) परिषद्को तर्फबाट गर्नुपर्ने प्रशासनिक सम्पूर्ण कार्य गर्ने/गराउने,
- (६) परिषद्को सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारको जिम्मेवारी लिई कार्य गर्ने, गराउने ।
- (७) परिषद्को कोष सञ्चालन गर्ने ।
- (८) परिषद्को नाममा रहेको बैंक खाता अध्यक्षसँग संयुक्तरूपमा सञ्चालन गर्ने ।
- (९) कानून बमोजिम आर्थिक कारोबारको श्रेस्ता राख्ने, राख्न लगाउने ।
- (१०) नगरपालिकाले तोकेको लेखा परीक्षकद्वारा लेखा परीक्षण गराउने र प्राप्त भएका बेरुजु फछौट गर्ने ।

(ड) सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (१) अध्यक्ष तथा परिषद्/कार्यकारी समितिलाई सहयोग गर्ने ।
- (२) बैठकमा सहभागी हुने ।
- (३) परिषद्/कार्यकारी समिति तथा अध्यक्षले तोकेको अन्य कार्यहरु गर्ने ।

परिच्छेद-५

परिषद्सँगको आबद्धता र कार्यक्रम सञ्चालन

१७. युवा सम्बन्धि संघ, संस्थालाई आबद्धता प्रदान गर्ने : (१) युवाको हक, हित र अधिकारको संरक्षण गर्ने उद्देश्य राखि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका युवा सम्बन्धि कुनै संघ, संस्था परिषद्मा आबद्ध हुन चाहेमा देहायको विवरण खुलाई परिषद् समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ :

- संघ वा संस्थाको नाम
- संघ वा संस्थाको उद्देश्य
- संघ वा संस्थाको नवीकरण बहाल रहने अवधि,
- संघ वा संस्थाको कार्य समितिको पूर्ण विवरण ।

- (२) दफा १७ को उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिँदा सम्बन्धित संघ वा संस्थाको विधानसमेत संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम प्राप्त निवेदन सहित कागजात जाँचबुझ गर्दा निवेदकको माग बमोजिम त्यस्तो संघ, संस्थालाई पारिषद्सँग आबद्धता प्रदान गर्न उपयुक्त देखिएमा परिषद्ले तोके बमोजिमको दस्तुर लिई सो संघ वा संस्थालाई परिषद्ले आबद्धता प्रदान गर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम परिषद्मा आबद्धता पाएका संघ वा संस्थाले आफूले वर्षभरि गरेको कामको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिनाभित्र परिषद् समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद-६

परिषद्को कोष

१८. परिषद्को कोष : (१) परिषद्को आफ्नो छुट्टै कोष हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषको स्रोत देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) नगरपालिकाले वार्षिक बजेटको रूपमा उपलब्ध हुने रकम,
- (ख) कुनै व्यक्ति वा संघ, संस्थाबाट प्राप्त हुने दान, दातव्य, अनुदान रकम,
- (ग) विदेशी सरकार, अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त रकम,

- (घ) युवा सम्बन्धि संघ, संस्थालाई आवद्धता प्रदान गर्दा प्राप्त रकम,
  - (ङ) प्रकाशन बिक्रीबाट प्राप्त हुने रकम,
  - (च) प्रतियोगिता सञ्चालनबाट प्राप्त हुने रकम,
  - (छ) सेवा सञ्चालनबाट प्राप्त हुने रकम,
  - (ज) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
- (३) परिषद्को नामबाट गरिने सबै खर्चहरु उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ ।
- (४) परिषद्को कोषमा रहने सम्पूर्ण रकम परिषद्ले तोकेको कुनै बैंकमा खाता खोली जम्मा गरिनेछ ।
- (५) परिषद्को बैंक खाताको सञ्चालन अध्यक्ष र सदस्य सचिवको संयुक्त दस्तखतबाट गरिनेछ ।
- (६) परिषद्को आर्थिक वर्ष नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष सरह हुनेछ ।
- (७) परिषद्को कोष सञ्चालन तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
- १९. लेखापरीक्षण :** (१) परिषद्ले आफ्नो आय, व्यय नेपाल सरकारले अपनाएको लेखा प्रणाली बमोजिम राख्नुपर्नेछ ।
- (२) आर्थिक वर्ष समाप्त भएको दुई महिनाभित्र नगरपालिकाले परिषद्ले तोकेको लेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण गराई नगरपालिकामा प्रतिवदेन पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (३) नगरपालिकाले परिषद्को आय-व्ययको लेखा, तत् सम्बन्धि कागजात र अन्य नगदी, जिन्सी जुनसुकै बखत जाँचन र जाँचन लगाउन सक्नेछ ।

परिच्छेद-७

कार्यालय, कर्मचारी व्यवस्था र छाप

२०. परिषद्को बेग्लै कार्यालय रहनेछ ।
२१. परिषद्को कार्यालय नगरपालिकाले निर्धारण र उपलब्ध गराएको स्थान र भवनमा रहनेछ ।
२२. परिषद्लाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी व्यवस्था नगरपालिकाले गर्नेछ र कर्मचारीको आर्थिक दायित्व समेत नगरपालिकाले वहन गर्नेछ ।
२३. कर्मचारी र अन्य आवश्यकताबारे कार्यकारी समितिले नगरपालिकालाई जानकारी गराउनुपर्नेछ ।
२४. परिषद्को बेग्लै छाप, लेटर प्याड, साइन बोर्ड हुनेछ ।
२५. परिषद्को छाप परिषद्को समिति गठनपछि परिषद्को बैठकले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-८

विविध

२६. **संशोधन :** (१) इलाम नगरपालिका, नगर युवा परिषद् सञ्चालन कार्यविधि, २०७४ को संशोधन गर्न आवश्यक भएमा परिषद्ले तयार गरी प्रमुख समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) प्रस्तावित संशोधन प्रस्ताव उपयुक्त भएमा नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएपछि योनिर्देशिका संशोधन भई कार्यान्वयन हुनेछ ।
- (३) कुनै विषयमा अस्पष्टता भए, विवाद भई निरुपण हुन नसके सो विषयमा नगर कार्यपालिकाले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।
२७. **सपथ :** परिषद्को पदेन बाहेक पदाधिकारी तथा सदस्यहरुले आ-आफ्नो पदभार सम्हाल्नु अघि अध्यक्षले प्रमुखबाट र सदस्यहरुले अध्यक्षबाट तोकिए बमोजिम सपथ लिनुपर्नेछ ।

